

Vår dato: 01.03.2016

Vår ref: EB/BEL

Deres ref:

Innspill til NOU 2015:15 «Sett pris på miljøet - Rapport fra grønn skattekommissjon»

Et aktivt skogbruk og klima

FNs klimapanel 5. hovedrapport viser tydelig at det ikke er mulig å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader uten å mobilisere vesentlig mer biomasse for å erstatte bruk av kull, olje og gass. Alle scenarier klimapanelet baserer seg på forutsetter økt hogst og økt bruk av biomasse. Hogsten er forutsatt å øke med 51-200 % globalt. Panelet er også klare på at bruken av moderne bioenergi minst må 5-dobles for å nå 2-gradersmålet. Dersom ambisjonene etter Paris-avtalen skal følges opp øker behovet for å mobilisere bioråstoff ytterligere.

Utvalgets prinsipielle syn er at bruk av naturens ressurser og økosystemtjenester bør ha en pris, jf. kapittel 5. Prisen bør reflektere de samfunns-økonomiske kostnadene tap av for eksempel biologisk mangfold og redusert verdi av friluftsliv, innebærer. Dette tilsier at det innføres en naturavgift på alle naturinngrep som reduserer verdien av økosystemtjenester og biologisk mangfold.

NOU 2015:15 berører skogbruksvirksomhet på flere viktige punkter. Disse diskuteres under.

Naturavgift

Utvalget sier at det bør «innføres en naturavgift på alle naturinngrep som reduserer verdien av økosystemtjenester og biologisk mangfold». Det er uklart om det er snakk om naturinngrep som medfører varige endringer eller om det omfatter alle typer naturinngrep. Dersom en naturavgift skal omfatte tiltak som inngår i normalt skogbruk kan dette ha svært uheldige virkninger på skogbruk, skogindustri og bruk av tre. Det vil ha svært negative konsekvenser for norsk skogbruk og skogindustri sin konkuranseevne overfor utlandet. Det vil derfor være ødeleggende for en viktig fastlandsindustri i Norge. Det vil også være problematisk i klimaperspektiv, jamfør Klimakur og IPCC som viser hvordan aktivt skogbruk og bruk av biomasse fra skog er viktig for å dempe klimaendringer.

Utvalget mener «Hvorvidt aktivt skogbruk bidrar til økt opptak av CO₂ er slik utvalget oppfatter det en diskusjon uten en klar og entydig konklusjon» (fotnote 5, side 138). Kortsiktige effekter av skogbruk på karbonbinding er et komplekst tema, men et utholdende og bærekraftig skogbruk vil være karbonnøytralt. Aktivt skogbruk er viktig for å dempe klimaendringer, jamfør IPCC. Midlertidige endringer i landskapet som er en del av normalt skogbruk må ikke vurderes kortsiktig og påføres avgifter på grunn av midlertidige endringer i arealers beskaffenhet eller kortsiktige fluktuasjoner i karbonbinding. Biomasse fra skog representerer for eksempel det eneste alternativet til flere byggevarer som forbruker store mengder fossil energi i produksjonen, slik som stål og betong.

Det er uklar sammenheng mellom skogbruk og tap av biologisk mangfold. Den norske rødlista (<http://data.artsdatabanken.no/Rodliste>) viser en positiv utvikling for skoglevende arter. I hvilken grad skogbruk reduserer verdien av økosystemtjenester og biologisk mangfold vil variere svært mye med typen arealer og innrettingen på skogbrukstiltakene.

Utvalget foreslår at INON-registreringene legges til grunn for å pålegge avgift for naturinngrep. NORSKOG vil påpeke at disse registreringene er utviklet som en indikator for naturovervåking. De er faglig omstridt og er ikke egnet som et forvaltningsverktøy. Vi tillater oss også å minne om at regjeringserklæringen ettertrykkelig fastslår at INON skal avvikles som verktøy i arealpolitikken, jf. Pkt. 13 Miljø og klima.

Å pålegge en generell naturavgift basert på manglende kunnskap om sammenhengene mellom skogbruk og verdien av økosystemtjenester og biologisk mangfold og med potensiale for store negative konsekvenser for skogens rolle i klimasammenheng, vil være svært uheldig.

Det grøftes og dreneres om lag 7 100 dekar våtmarksområder i året i Norge (Miljødirektoratet 2015b). Det alt vesentlige av dette er myr. Av dette blir om lag 4 200 dekar benyttet til jordbruk eller infrastruktur og bolig. Det resterende blir i hovedsak omdannet til skog.(side 112). Det er ikke mulig å ettergå tallene som rapporteres siden referansen ikke er offentlig tilgjengelig. Vi vil minne om at grøfting av myr for etablering av skog ikke er tillatt i hht forskrift hjemlet i Skogbrukslova. Det er lov å vedlikeholde/renske eksisterende grøftesystemer. Å stanse vedlikehold av eksisterende grøftesystemer vil i liten grad hindre karbonutslipp siden jordsmonnet i stor grad allerede er omdannet og føre til at etablert skog får lavere produksjon enn ønsket.

Tilskudd til infrastrukturtiltak i skogbruket

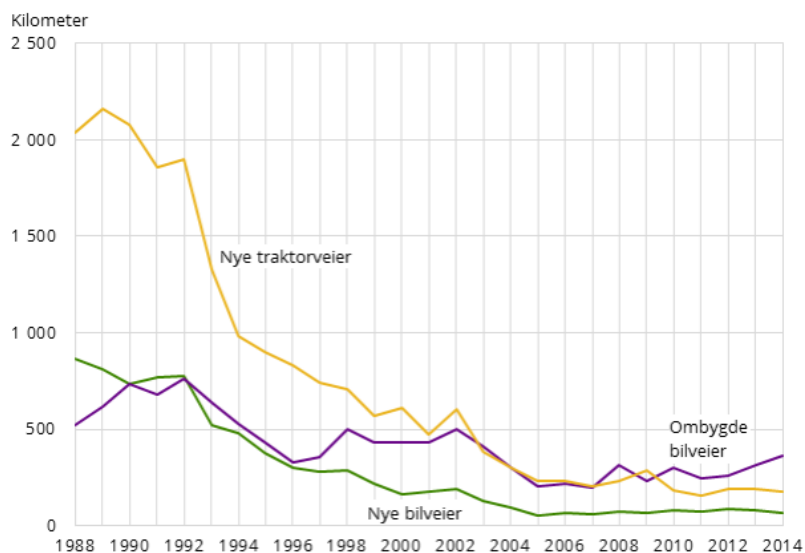
Infrastrukturtiltak omhandler skogsveier og drift i bratt terreng. Dette er viktige elementer i en effektivt og rasjonelt skogbruk.

Utvalget sier at *veibygging medfører fragmentering av naturområder som er uheldig av hensyn til biologisk mangfold og økosystemer*. Utredningen antyder at det i 2015 ble gitt 120 mill. kroner i støtte til slike tiltak. Tallene for 2014 var i følge Landbruksdirektoratet 79 mill. kr i tilskudd til skogsveier og 22 mill. kr i tilskudd til drift i bratt terreng. Det er viktig å nyansere tallene for tilskudd til skogsveier. Vi vil ikke gå inn i den faglige diskusjonen om økologisk fragmentering, men påpeke at det er en stor andel av den totale tilskuddssummen som går til vedlikehold av allerede eksisterende veianlegg. Vedlikehold og ombygging av veier medfører ikke noen ytterligere fragmentering av skoglandskapet. Tabell 1 og Figur 1 viser totalt antall kilometer og antall investerte kroner i henholdsvis nybygging og ombygging. Av de totale anleggsutgiftene til vei på om lag 187 mill. kr, går over halvparten til **ombygging** av helårs bilveier og sommerbilveier. Dette utgjør også den klart største lengden med vei. Dette vedlikeholdet er helt nødvendig for å sikre rasjonell logistikk av tømmer.

Tabell 1. Bygging og ombygging av skogsveier. Lengde og anleggsutgifter. 2014. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Landbruksdirektoratet.¹

	Km	Mill. kr	2013 - 2014 Endring i %	2004 - 2014 Endring i %
Helårs bilveier og sommerbilveier				
Nybygde veier	70	49.6	-14.6	-24.7
Omlagte og ombygde veier	364	98.9	15.9	21.3
Vinterbilveier og traktorveier				
Nybygde veier	175	30.8	-10.3	-42.6
Omlagte og ombygde veier	69	6.7	19	-10.4

¹Oppgave over veier som er bygd uten tilskudd fra det offentlige, kan i noen tilfeller ha mangler. Veiene tas med i statistikken det året de er ferdigstilte.

Figur 1. Bygging av skogsveier. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

En av grunnene til at andelen nybygging har falt er at skogeierne har hogget skogen med kortest vei/driftsavstand først. Deretter har de flyttet seg lenger og lenger vekk fra gården og det eldste veinettet. Mye av den skogen som har kort transportavstand på privat veinett er nå hogstmoden igjen. Det er således avtakende behov for å bygge vei lenger inn i skogen, men et større behov for å ruste opp og fortette eksisterende veinettet.

Å fjerne ordninger - tilskudd eller skogfond - som støtter **vedlikehold** av eksisterende veier vil ikke ha noen effekt på hvor mange kilometer med **ny** vei som bygges og således liten eller ingen miljøpåvirkning. Det vil derimot ha store negative konsekvenser for å opprettholde et rasjonelt system for transport av tømmer til skogindustrien. Med en økende tillatt totalvekt på det offentlige veinettet er det viktig at også skogsbilvegene tåler dette for å utnytte denne fordelene best mulig.

I miljøssammenheng er det også viktig å fremheve at transport av tømmer der det ikke eksisterer vei, altså terrengtransport, gir drivstofforbruk i størrelsesorden 50 ganger mer enn ved transport på vei (Vennesland et al. 2013). Terrengtransport gir også i noen situasjoner store terrengskader som er uønsket både økologisk og estetisk.

Om taubanedrift uttaler utvalget *Støtten til taubaner bidrar til hogst i uberørte områder med lav lønnsomhet og potensielt betydelig tap av biologisk mangfold*. Dette er unyansert. Svært mye av tømmeret som tas ut med taubane er fra skog plantet i forrige århundre. Dette er kulturskog uten store naturverdier eller biologisk mangfold av betydning (Framstad and Sverdrup-Thygeson 2015). Tilskudd til drift i disse områdene innebærer at samfunnet sikrer at de verdiene som er lagt ned i å etablere tømmerproduksjon kommer samfunnet til gode. Om lag 75% av tilskuddene brukes i fylkene Sogn & Fjordane, Møre & Romsdal, Nord- og Sør-Trøndelag, og benyttes i områder der alternativt driftsmetode i mange tilfeller er gravemaskin. Dette gir dels store terrengskader. Å fjerne tilskudd til drift i bratt terreng vil ha liten eller ingen effekt på verdien av økosystemtjenester eller biologisk mangfold på arealene det gjelder.

Referanser

Framstad, Erik, and Anne Sverdrup-Thygeson. 2015. "Økt Hogst Av Skog I Norge – Effekter På Naturmangfold." *NINA Rapport 1149*: 54.

Vennesland, Birger, Anders Eid Hohle, Leif Kjøstelsen, and Lone Ross Gobakken. 2013. "PROSJEKTRAPPORT KLIMATRE Energiforbruk Og Kostnader - Skog Og Bioenergi." *Rapport fra Skog og landskap* (14).

Med vennlig hilsen
NORSKOG

Benthe E. Løvenskiold

Benthe E. Løvenskiold